

بسم الله الرحمن الرحيم

۱۲۱۸۸۲

پژوهه تاریخی (۱۶)

تاریخ مجالس مشروطه

نگاهی به قرار، فرو، مجله شورای ملی از مشروطه تا انقلاب اسلامی

بنا

www.BORHAN.ir

عنوان و نام پدیدآور : تاریخ مجالس مشروطه : نگاهی به فراز و فرود مجلس شورای ملی از مشروطه تا انقلاب اسلامی / نویسنده اندیشکده برهان.

مشخصات نشر : تهران: دیدمان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۸۰ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

فروست : پژوه تاریخی؛ ۱۶.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۴-۷۲-۷

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه: ص. ۷۶-۷۹.

عنوان دیگر : نگاهی به فراز و فرود مجلس شورای ملی از مشروطه تا انقلاب اسلامی.

موضوع : ایران. مجلس شورای ملی -- تاریخ

Iran. Parliament -- History

موضوع : ایران -- تاریخ -- انقلاب مشروطه. ۱۳۲۴ - ۱۳۲۷ق.

موضوع : Iran -- History -- Constitutional Revolution ۱۹۰۹-۱۹۰۶

موضوع : ایران -- تاریخ -- پهلوی. ۱۳۰۴ - ۱۳۵۷

Iran -- History -- Pahlavi ۱۹۷۸ - ۱۹۲۵

موضوع : ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی. ۱۳۵۷

Iran -- History -- Islamic Revolution ۱۹۷۹

ایران -- تاریخ -- اساسی (مشروطه)

موضوع : Constitutions --

شناسه افزوده : اندیشکده برهان

رده‌بندی کنگره : ۳۵/ت ۴۲۵

رده‌بندی دیویی : ۹۵۵/۰۷۵

شماره کتاب‌شناسی ملی : ۹۶۰۴۳

پلان مافرا برهان

www.BORHAN.ir

انتشارات دیدمان

عنوان:

تاریخ مجالس مشروطه

نویسنده:

اندیشکده برهان

شابک:

۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۴-۷۲-۷

نشر:

دیدمان

تاریخ انتشار:

۱۳۹۸

نوبت چاپ:

اول

شمارگان:

۱۰۰۰

قیمت:

۱۸۰۰۰ تومان

www.DidemanBook.ir

www.BORHAN.ir

info@borhan.ir

تهران، چهارراه شهید لوامانی، خیابان بوستان،

کوچه نسترن، پلاک ۴۲، واحد ۴

تلفن:

۰۲۱-۲۶۱۵۳۲۹۱

پیامک:

۱۰۰۰۰۲۸۷

کلیه حقوق این اثر متعلق به «اندیشکده برهان» است و هرگونه نقل مطالب از آن صرفاً با ذکر منبع مجاز است.

فهرست

۸ پیشگفتار

۱۰ مقدمه

فصل اول

۱۳ قانون اساسی مشروطه و مجلس قاجاری

۱۳ بررسی چرایی اهتمام خاص به اساسی مشروطه از کشورهای اروپایی

۱۳ تقی زاده

۱۴ حاجی نصرالله تقوی

۱۵ صادق مستشارالدوله

۱۶ مسعدالدوله

۱۷ دیدگاه امام خمینی درباره قانون اساسی مشروطه چه بود؟

۱۸ بی اعتبار کردن سنطنت پهلوی

۱۹ استناد به قانون اساسی در مبارزات

۲۰ درخواست اجرای احکام اسلام

۲۱ نسبت قانون مشروطه و قانون اساسی جدید

۲۲ اصل دوم متمم قانون اساسی مشروطه در عمل

۲۳ متمم قانون اساسی و دعای نظری آن

۲۵ میزان اجرای اصل دوم متمم در مجالس قانون گذاری مشروطه

۲۶ نظارت فقها بر قوانین مجلس در دوره پهلوی اول و دوم

۲۸ طرح نظارت فقها بر قانون اساسی مشروطه

۲۸ بازخوانی دلایل پیشنهاد طرح به مجلس

۳۱ مواضع مجتهدان، موافقان و مخالفان طرح

۳۴	مواضع حکومت پهلوی و فرجام طرح
۳۵	ادوار اول تا سوم مجلس مشروطه
۳۵	نظام نامه انتخاباتی مجلس
۳۶	مجلس و تدوین قانون اساسی
۳۸	منازعات مجلس و دربار
۳۹	ادوار جنجالی مجالس
۴۰	نظام حزبی مجلس

فصل دوم

۴۳	مجلس پهلوی
----	------------

۴۳	سرانجام مجلسی که سید در سپه را برکشید
۴۳	چه مجلسی نام داشت؟
۴۵	چرا رضاشاه معاند حفظ کشور بود؟
۴۶	ماهیت مجلس پس از این گذار به صانع
۴۶	عاقبت تجدد طلبان، حامیان و مخالفان
۴۷	عملکرد مجالس رضاشاهی
۵۱	تصویری از مجلس ایران در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۹
۵۱	دهه بیست؛ طلوع آشنایی پس از تاریکی استبداد
۵۳	وقتی پارلمان، نفس تازه می‌کند
۵۴	بازیگران خارجی و مجلسی که کم‌اثر بودند
۵۵	دهه بیست و مجلسی که ناکارآمد شدند
۵۸	بررسی فراز و فرود جایگاه مجلس در ملی شدن صنعت نفت
۶۰	اولین قدرت‌نمایی
۶۰	ورود به نفت
۶۱	قانون اختیارات
۶۲	طرح تعطیلی مجلس
۶۴	بررسی انتخابات قوه مقننه در دوره پهلوی دوم
۶۵	مجلس ستاد مجلس شورای ملی
۶۸	نحوه انتخاب نمایندگان و ترکیب آنان
۷۰	مجلس پهلوی؛ قربانی انحصارگرایی سیاسی
۷۱	پارلمان ایرانی؛ برشی تاریخی

۷۲ محدودیت خودکامگی: هدف نخستین پارلمان ایرانی

۷۲ مجلس در دوران پهلوی دوم

۷۲ مجلس چهاردهم: نخستین عرصه آزمون پهلوی دوم

۷۷ کتابنامه

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ادْجَاوْهُ رَهْنٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا

ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری روشنگر (قرآن) به سوی شما فرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقانیت وجود ذی جود آخرین فرستاده‌اش و نور روشنی بخش کلام الله مجید هدایت کرد و ما را شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت هدایت کرد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهبران ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را ببینید و البته بر این طریق، راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم «ندیه» داده برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه‌ی تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

مؤسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

در ره‌تاریخی حاضر حاصل تلاش جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به تاریخ پرفرازونشیب نهاد پارلمان در ایران از ابتدا تا پیش از انقلاب اسلامی می‌پردازد. لازم است در رحمت آقایان سید محسن موسوی‌زاده، حمیدرضا کشاورز، سعید محسنی، سید محسن، محمد توحیدی و محمد شیخانی و خانم زهرا سعیدی که در نگارش این اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاسگزاری به عمل آید.

امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوانی اندیشه‌ها، عباد سلام و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولی‌عصر (عج) قرار گیرد.

محمّد جواد اخوان
مدیر اندیشکده برهان